

UNIKALI OPERACIJA - DŪRIS Į NARKOMANO SMEGENIS

Julija Donskaja

Versta iš SPID INFO, 2000, Nr. 9
Lietuvos blaivybės fondas, 2001 m.

Žmogaus smegenų institute (Sankt Peterburgas) atidarytas specialus skyrius, kuriame gydoma narkomanija atliekant nesudėtingą smegenų operaciją. Efektas – 70%! Tokių rezultatų pasaulyje niekur daugiau nežinoma.

Užšaldymas

Pasakoja instituto įkūrėja. Mokslininkai jau senai ieško smegenų zonos, kurioje glūdi narkotinė priklausomybė. Pasirodo, tai yra vadinamoji limbinė sistema, sudaryta iš įvairių smegenų struktūrų. Čia esanti informacija cirkuliuoja uždaru ratu. Ši zona atsakinga už žmogaus emocijas (narkotikų sukeltas „kaifas“ ir yra ypatingai stipri emocija). Įkyrūs prisiminimas apie narkotikus nuolat cirkuliuoja šiuo uždaru ratu.

Sustabdyti šį ratą neįmanoma. O jei jį nutraukti? 60-aisiais metais mokslininkams pavyko tai padaryti skalpeliu.. Tačiau tuometinis technikos lygis neleido tai atlikti labai tiksliai.

Vėliau buvo sukurtas naujas metodas – stereotoksinė chirurgija. Instituto direktorius paaiškino, kad operacijos metu atliekami 2 dūriai (po 1 į kiekvieną smegenų pusrutulį).

Pasakoja skyriaus vedėjas (Bechterevo proanūkis). Pasitelkiant 2,6 mm skersmens zondą mes užšaldome nedidelį plotelį smegenų, t.y. tarsi nutraukiame jau minėtą uždara ratą, kuriame cirkuliuoja patologinio sujaudinimo informacija. Potraukis narkotikams dingsta tuo pačiu momentu. Per 4 metus mes atlikome apie 200 tokių operacijų.

Ant operacinio stalo

Plikai nukirptas 19-metis Arsenas, visiškai sąmoningas, guli ant operacinio stalo. Chirurgas man rodo zondą, panašų į tušinuko vamzdelį. Gale – 5 mm ilgio vamzdelis, pro kurį ateina atšaldytas acetonas.

Pacientui nuskausminamas galvos odos plotelis, pro kurį vėliau pragręžiama kaukolė. Chirurgas, pro padarytą skylutę, įveda zondą pagal iš anksto labai tiksliai apskaičiuotą trajektoriją. Vaikinas nereaguoja.

– Ar jam neskauda?

– Ne, smegenys neturi skausmo receptorių.

– Arsenai, kur mokaisi? Ką veikia tavo tėvai?

Pasirodo, operacijos metu su pacientu kalbama – taip yra kontroliuojama, ar zondas nepateko į kitą zoną (pvz., kalbos centrą). Paskutinis operacijos etapas – smegenų plotelis užšaldomas iki minus 80 laipsnių.

Zondas išimamas. Tokiu pačiu būdu užšaldomas smegenų plotelis, esantis kitame smegenų pusrutulyje.

Operuojantis gydytojas sakė, kad pacientas tiesiog ant operacinio stalo pamiršta narkotikus. Tai jis pademonstravo:

– Kaip jautiesi, Arsenai?

– Normaliai.

– Nori susileisti?

– ... atrodo ne... Aš atsimenu, jog leisdavausi, žinau, kaip tai daroma, bet, kodėl – neatsimenu.

– Kaip neatsimeni? O „kaifas“? Tu gi sakei, kad tai geriau negu orgazmas?

– Sakiau. Bet kas yra kaifas aš dabar negaliu atsiminti, o kas yra orgazmas – galiu.

– Šiandien tau negalima keltis!

Pastebėjus mano nuostabą, gydytojas šyptelėjo:

– Vieną merginą praėjus vos 18 val. po operacijos mes tiesiog turėjome ištraukti iš vaikino lovos, kuris, beje, taip pat neseniai buvo operuotas.

– Tai ką, operacija didina lytinį potraukį?

– Tai kaip šalutinis efektas: juk visi kiti narkomano potraukiai yra nuslopinti, jis nori tik susileisti. O po operacijos, jis nori tarsi atsigriebti už tuos praėjusius metus. Pats prieinamiausias jam atrodo sekso teikiamas malonumas – jam galvoje pavasaris, visos merginos gražios...

Trečio karto nėra

– Aš gerai nesuprant - : ką Arsenas užmiršo, ir ką atsimena.

– Viską atsimena! Mes panaikiname ne atmintį apie narkotikus, bet tas stiprias emocijas ir jausmą, kaip būdavo „faina“ jų pavartojus.

– Na, jei jau taip, tai visiems narkomanams reikia daryti šias operacijas!

– Tų, kuriuos atveda per prievartą, mes negydome. Gydome tik tuos, kurie patys nori pasveikti, kurie nori pakeisti savo gyvenimą, kam padeda giminės, artimieji. Tie 30% nesėkmių – tai pacientai, kurie neturėjo motyvacijos. Be to, mes priimame tik tuos, kurie jau išbandė kitus gydymo metodus ir kurių vartojimo stažas daugiau kaip 3 metai. Juk žinoma, kad vidutinė gyvenimo trukmė sergančio priklausomybe nuo heroino – 4 metai, tai yra, pas mus patenka žmogus, kai jam gyventi lieka 1 metai. Tada operacijos rizika yra pateisinama, nes bet kokia operacija – rizika. Net patys tiksliausi prietaisai gali suklysti. Taigi, jei mes pataikysime ne į tą smegenų zoną, žmogus gali prarasti pojūčius, pvz., jausti skonį, kvapus. Laimė, pas mus to dar nebuvo.

– Ar reikalingas specialus paciento paruošimas?

– Be abejo, juk smegenys neturi stiprios apsaugos, tad net nedidelis odos pūlinukas – kontraindikacija operacijai. Buvo pas mus viena pacientė – 19-kos metų fotomodelis, labai graži. Bet ji sirgo sifiliu (tai dažna mūsų pacientų liga). Nusiuntėme ją gydytis, išsigydė. Atsigulė vėl pas mus – prasidėjo mėnesinės (šiuo metu operuoti taip pat negalima). Vėliau – sinusitas. Išgydėme. Tada atsirado bėrimas odoje. Išgydėme – vėl susirgo sloga.

Taip praėjo 3 savaitės. Pagaliau parinkome operacijos laiką, tačiau tą dieną buvo labai daug darbo, nespėjome, ir perkėlėme į kitą dieną. Na ką, o tuomet jai vėl prasidėjo mėnesinės. Taigi ji pas mus išgulėjo mėnesį.

Toliau pasakoja instituto įkūrėja. Mes nesunaikiname malonumo centro, nors tokia operacija yra įmanoma. Bet tuomet pacientas niekada nejaus malonumo ne tik pavartojęs narkotikų, bet ir įprastų gyvenimo malonumų: valgymo, orgazmo, sporto, muzikos ir t.t.

O tai jau asmenybės sunaikinimas.

– Ar galima operaciją atlikti antrą kartą, jei pacientas vėl pradėjo vartoti?

– Kam? Jei žmogus jau du kartus parodė kad negali susitvarkyti, tuomet jis pasmerktas nesėkmei ir trečią kartą. Mes antrą kartą neoperuojame, ir mūsų operacija ne burtų lazdelė. Mes tik suteikiame žmogui galimybę.